

Dorota Gierszewski, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

LAUDACJA Z OKAZJI JUBILEUSZU 40-LECIA STOWARZYSZENIA (DEUTSCH-POLNISCHE GESELLSCHAFT HANNOVER E.V.)

Przyszłość stosunków polsko-niemieckich

Szanowny Panie Burmistrzu,

Szanowny Panie Prezydencie,

Czcigodni członkowie i przyjaciele DPG,

Przed 40 laty założono w Hanowerze DPG, dziś przypadł mi zaszczyt wygłosić laudację z okazji jubileuszu jego działalności, jako orędowniczka działań na rzecz współpracy w ramach sąsiedztwa polsko-niemieckiego, chętnie podjęłam się tego zadania.

Aby właściwie ocenić znaczenie działalności polsko-niemieckich stowarzyszeń trzeba uzmysłowić sobie, jak wyglądały relacje pomiędzy władzami Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Republiki Federalnej Niemiec po II wojnie światowej oraz wzajemne wyobrażenia o sobie Polaków i Niemców. Stosunki te były obciążone tragicznymi doświadczeniami wojny oraz w znacznej mierze zdeterminowane faktem, że po jej zakończeniu oba państwa znalazły się po dwóch stronach żelaznej kurtyny, we wrogich sobie sojuszach polityczno-militarnych. Propaganda komunistyczna umiejętnie podsyciała uczucie – nie bójmy się tego słowa – nienawiści do Niemców, lansując tezę o odwiecznej wrogości między oboma narodami. Co ciekawe wszyscy źli Niemcy – zamaskowani hitlerowcy, rewanżyści i podżegacze wojenni – według tej propagandy mieszkali w RFN, natomiast NRD zasiedlali wyłącznie członkowie, a później ideowi spadkobiercy, antyfaszystowskiego ruchu oporu.

Dlatego praca w stowarzyszeniu tego typu to działanie w oparciu o to co łączy, co inspiruje, co zobowiązuje, ale też o to, co jeszcze dzieli. A w roku 1979 wiele dzieliło Niemcy i Polskę. Stowarzyszeniu udało się osiągnąć wysoką jakość współpracy, rozwijać inicjatywy i projekty z udziałem społeczeństwa obywatelskiego, stworzyć dogodną możliwość rozmawiania o przyszłości w odniesieniu do przeszłości. Lata 70-te i działania, które podjęło wówczas stowarzyszenie były rzeczą niezwykle ważną i cenną. Zabdało ono o pojednanie dwóch zantagonizowanych wojną i jej skutkami narodów, na szczególne podkreślenie zasługuje jednak fakt, iż organizacja ta, nie ograniczała działalności wyłącznie do swoich członków, ale sukcesywnie inicjowała i rozwijała działania mające na celu włączanie osób postronnych.

Doceniam wszechstronną aktywność społeczną i działalność edukacyjną DPG. DPG nacisk kładzie głównie na projekty dotyczące aktualnych tematów, dotyczące istotnych problemów współżycia społecznego. Nie zabrakło tu wykładów, dyskusji i seminariów, wyjazdów studyjnych, koncertów wymiany kulturalnej, wystaw, przedstawień, partnerstw szkolnych i pomocy humanitarnej organizowanej przez DPG. Mógłbym wymienić jeszcze dalej i dalej.

Mając świadomość, jak trudne były stosunki polsko-niemieckie można zrozumieć, że oddolne, spontaniczne inicjatywy współpracy, jakimi było zakładanie i działalność dwunarodowych stowarzyszeń były czymś wyjątkowym. Na terenie Niemiec stowarzyszenia propagujące przyjaźń z Polską zaczęły powstawać na początku lat 70. Jednym z nich było DPG Hanower. Źródłem ich genezy było poszukiwanie dróg działania na rzecz pojednania z Polską. Dzięki swojej aktywności stowarzyszenia pragnęły przyczynić się do budowania normalności w stosunkach niemiecko-polskich. Tematyka akceptacji innych kultur zawsze elektryzowała opinię publiczną. Proces zbliżenia kultur nie zależy jednak tylko od możliwości wzajemnego obcowania ludzi z różnych kręgów kulturowych, wymaga on jeszcze stworzenie właściwych warunków bliższego poznania. Takie warunki stwarzają dwunarodowe stowarzyszenia.

Od tego czasu wiele się zmieniło. Dziś Partnerstwo Polski i Niemiec dla Europy stało się faktem, gdyż w tym samym czasie myślimy o rozwiązywaniu tych samych problemów tj. bezrobocie, czy niż demograficzny. Nie byłoby to możliwe bez działań DPG.

Dziś dwunarodowe stowarzyszenia służą wzajemnej wielopłaszczyznowej współpracy we wspólnej Europie oraz wymianie kulturalnej pomiędzy naszymi państwami. W kwestii genezy stowarzyszeń polsko-niemieckich na przestrzeni ostatnich dziesięcioleci nie są zauważalne znaczące różnice. Większość organizacji zrodziła się w wyniku realizacji idei pogłębiania i poszerzania dialogu, działania na rzecz wzajemnej tolerancji oraz wspierania nauki i kultury naszych państw. Ważne jest także, aby przewyżczone zostały wszelkie problemy wynikające z historycznych doświadczeń i aby przestały one obciążać teraźniejsze stosunki. Tylko w ten sposób możliwym stanie się tworzenie solidnych podstaw przyszłości, która pozwoli zbliżyć się do siebie bez resentymentów.

Od powstania DPG minięto 40 lat. Jak dziś żyją oba narody? Obecnie 56% ankietowanych Polaków i 29% ankietowanych Niemców odczuwa sympatię do kraju swojego sąsiada. To wyniki badań „Barometr Polska–Niemcy” przeprowadzonych na zlecenie Instytutu Spraw Publicznych, Fundacji Körbera i Fundacji Konrada Adenauera na reprezentatywnej grupie 1 tysiąca Polaków i 1 tysiąca Niemców. 64% Polaków uznaje stan stosunków polsko-niemieckich za dobry. Podobnie uważa

jedynie 31% Niemców. Myślę, że DPG ma nadal ważne zadanie w społeczeństwie. Oba kraje patrzą jednak w przyszłość! Większość Polaków i Niemców we wspomnianych badaniach uważa, że wzajemne relacje powinny koncentrować się na teraźniejszości i przyszłości. Radzenie sobie z czasem to jedna z najcenniejszych umiejętności. Moim zdaniem, jak wskazuje dotychczasowe doświadczenie, DPG Hanower posiada spokój, który pozwala mądrze wykorzystywać swój czas, pokonywać trudne czasy unikając jednocześnie niepotrzebnego nacisku.

Na koniec, pragnę serdecznie pogratulować Stowarzyszeniu dotychczasowych osiągnięć, oraz życzyć wytrwałości i dalszych sukcesów w realizacji celów statutowych organizacji ze szczególnym uwzględnieniem działań podejmowanych w obszarze współpracy sąsiedzkiej.

Panie i Panowie, jak mawiał Karl Dedecius (niemiecki pisarz i tłumacz) – dzieło pojednania jest wyzwaniem o charakterze permanentnym, zawsze zagrożonym, nigdy niedokończonym. Jeśli ktoś uważał, że nie potrzebujemy dziś już stowarzyszeń polsko-niemieckich jest w błędzie. Niewątpliwie potrzebujemy ich nadal, to one kierują nas w przyszłość, przypominają, żeby nie zapomnieć. Są przykładem innowacyjności działania, kreatywności myślenia, są otwarte na dialog o przeszłości i przyszłości, czego ciągle potrzebujemy...

Dziękuję Państwo za uwagę a DGP za zaangażowanie!